

Gauss-elimináció

BEVEZETÉS A SZÁMÍTÁSELMÉLETBE 1

8. gyakorlat
2025.

1. Oldjuk meg az alábbi lineáris egyenletrendszereket.

(a)

$$\begin{aligned}x + 3y + 2z &= 3 \\ 3x + 5y + 10z &= 5 \\ 3x + 2y + 13z &= 2 \\ 6x + 13y + 18z &= 13\end{aligned}$$

(b)

$$\begin{aligned}x + 3y + 2z &= 3 \\ 3x + 5y + 10z &= 5 \\ 3x + 2y + 13z &= 2 \\ 6x + 13y + 17z &= 13\end{aligned}$$

(c)

$$\begin{aligned}x + 3y + 2z &= 3 \\ 3x + 5y + 10z &= 5 \\ 3x + 2y + 13z &= 2 \\ 6x + 13y + 17z &= 11\end{aligned}$$

2. Létezik-e az alábbi egyenletrendszernek olyan megoldása, melyre $x_1 = 3 \cdot (x_4)^3 - 2x_4 + 1$?

$$\begin{aligned}x_1 + 3x_2 + 2x_3 + 4x_4 &= 2 \\ 2x_1 + 7x_2 + 5x_3 + 10x_4 &= 6 \\ -x_1 - 2x_2 - x_3 + 5x_4 &= 7\end{aligned}$$

3. Döntsük el, hogy a p valós paraméter milyen értékeire van megoldása az alábbi egyenletrendszernek. Ha van megoldás, adjuk is meg az összeset.

$$\begin{aligned}x_1 - x_2 + 4x_4 &= -2 \\ 2x_1 - 2x_2 + x_3 + 8x_4 &= -3 \\ x_1 + x_2 + 6x_3 + 8x_4 &= 2 \\ 3x_1 - 3x_2 + px_3 + (p^2 + p + 12)x_4 &= -6\end{aligned}$$

4. Döntsük el, hogy a p és q valós paraméterek milyen értékeire van megoldása az alábbi egyenletrendszernek. Ha van megoldás, adjuk is meg az összeset.

$$\begin{aligned}x_1 - 3x_2 - 14x_3 &= -17 \\ 2x_1 - 6x_2 - 28x_3 + p \cdot x_4 &= q - 34 \\ 3x_1 - 7x_2 - 36x_3 + 4p \cdot x_4 &= 4q - 37\end{aligned}$$

5. (a) A p és q valós paraméterek minden értékére adjuk meg az alábbi egyenletrendszer megoldásainak a számát.

- (b) Ha p -nek és q -nak van olyan értéke, amelyre az egyenletrendszernek végtelen sok megoldása van, akkor a p és q ezen értékeire adjuk meg az összes megoldást.

$$\begin{aligned}x_1 + x_2 + x_3 - 7x_4 &= 8 \\4x_1 + 4x_2 + x_3 - 28x_4 &= 23 \\5x_1 + 3x_2 - x_3 - 31x_4 &= 14 \\2x_1 + p \cdot x_4 &= q\end{aligned}$$

6. Legyen

$$\underline{u} = \begin{pmatrix} 2 \\ 5 \\ -1 \end{pmatrix}, \underline{v} = \begin{pmatrix} 4 \\ 12 \\ -2 \end{pmatrix}, \underline{w} = \begin{pmatrix} 10 \\ 23 \\ 0 \end{pmatrix} \quad \text{és} \quad \underline{a} = \begin{pmatrix} 2 \\ -1 \\ 34 \end{pmatrix}.$$

- (a) Határozzuk meg az $\underline{u}$ és $\underline{v}$ vektorok által generált alteret.
 (b) Döntsük el, hogy bázist alkotnak-e $\mathbb{R}^3$ -ban az $\underline{u}, \underline{v}, \underline{w}$ vektorok, és ha igen, akkor adjuk meg ebben a bázisban $\underline{a}$ koordinátavektorát.

7. Határozzuk meg az $x + y + z = 6$ és a $5x + 7y - 3z = 6$ egyenletű síkok metszetét.

8. Oldjuk meg az alábbi n -ismeretlenes és n egyenletből álló egyenletrendszereket.

(a)

$$\begin{aligned}x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_n &= n \\x_1 + 2x_2 + 2x_3 + \dots + 2x_n &= n - 1 \\x_1 + 2x_2 + 3x_3 + \dots + 3x_n &= n - 2 \\&\vdots \\x_1 + 2x_2 + 3x_3 + \dots + nx_n &= 1\end{aligned}$$

(b)

$$\begin{aligned}x_1 + x_2 &= 1 \\x_2 + x_3 &= 1 \\&\vdots \\x_{n-1} + x_n &= 1 \\x_n + x_1 &= 1\end{aligned}$$

9. Találtunk egy lapot, amin valaki a (lineáris egyenletrendszerek megoldására szolgáló) Gauss-eliminációt gyakorolta. A papír sajnos erősen megrongálódott, ezért csak a kiinduló feladat részletei és a néhány lépés után kapott lépcsős alak olvasható.

$$\left(\begin{array}{cccc|c} \square & 6 & \square & \square & \square \\ 2 & 4 & -4 & 7 & \square \\ 5 & 10 & \square & \square & -4 \end{array} \right) \sim \dots \sim \left(\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & -2 & 1 & -3 \\ 0 & 0 & 1 & -1 & 11 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 2 \end{array} \right)$$

A kiinduló feladatban a $\square$ -tel jelölt számok olvashatatlanok. (Ezek persze egymástól különböző értékek is lehetnek.) Rekonstruáljuk a lap elveszett részeit: adjuk meg a $\square$ -ekben álló értékeket, majd futtassuk le a Gauss-eliminációt és adjuk meg az egyenletrendszer megoldásait.

10. Egy négyváltozós lineáris egyenletrendszerből bárhogyan is hagyunk el egy egyenletet, a kapott egyenletrendszer egyértelműen megoldható lesz. Legkevesebb hány egyenletet kell tartalmazzon az eredeti egyenletrendszer?
11. Egy lineáris egyenletrendszerről tudjuk, hogy van olyan megoldása, amiben a változók összege 2020, de olyan megoldása már nincs, amiben a változók összege 2021. Eldönthető-e ennyi információ alapján, hogy ugyanennek a lineáris egyenletrendszernek van-e olyan megoldása, amiben a változók összege 2022?